

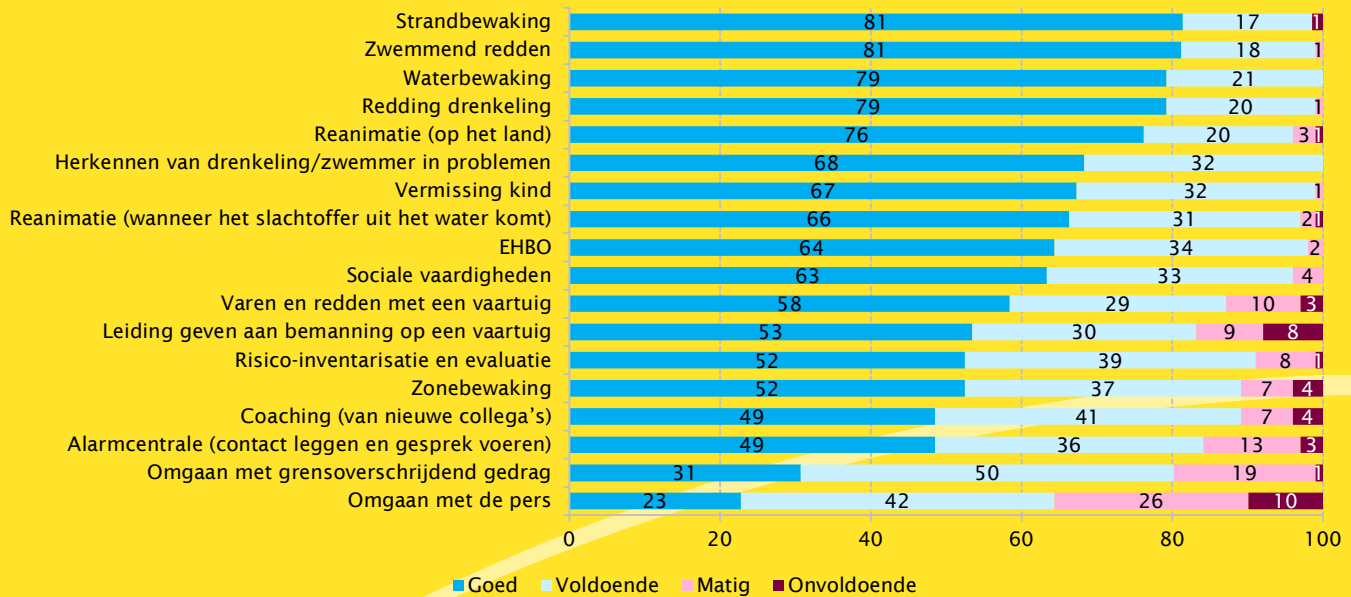
Kennis en innovatie in de zwembranche

Perspectief van lifeguards bij open water

Factsheet 2022/9

Eef Hollander & Remco Hoekman

Figuur 1. Lifeguards over hun eigen mate van kennis over aspecten van zwemveiligheid bij open water (in procenten, n=101)

Bron: Mulier Instituut, Vragenlijst kennis en innovatie lifeguards bij open water, 2021.

Het Nationaal Plan Zwemveiligheid¹ is opgezet om het aantal verdrinkingsongevallen te laten dalen en meer Nederlanders te laten genieten van zwemmen in Nederlands zwemwater. Hierbij kunnen innovatie en technologie van grote waarde zijn. Daarom werkt de Nationale Raad Zwemveiligheid (NRZ) samen met partners in het veld aan een 'kennis- en innovatieagenda zwemmen en zwemveiligheid' (KIAZZ). De ontwikkeling van de KIAZZ past goed in de toegenomen aandacht voor innovatie in de sportsector, die is beschreven in de sportinnovatiemonitor².

Eerder is inzicht verkregen in de behoefte aan kennis en innovatie onder zwembadmedewerkers.³ Vooral nog ontbreekt dit inzicht onder lifeguards bij open water. Daarom is een vragenlijst uitgezet bij lifeguards van de Reddingsbrigade Nederland en de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM) om te vragen waar innovatie - vanuit hun perspectief - de grootste impact op de praktijk kan hebben. Het uiteindelijke doel is de zwemveiligheid te vergroten en meer mensen veilig te laten zwemmen en genieten van het zwemwater in Nederland.

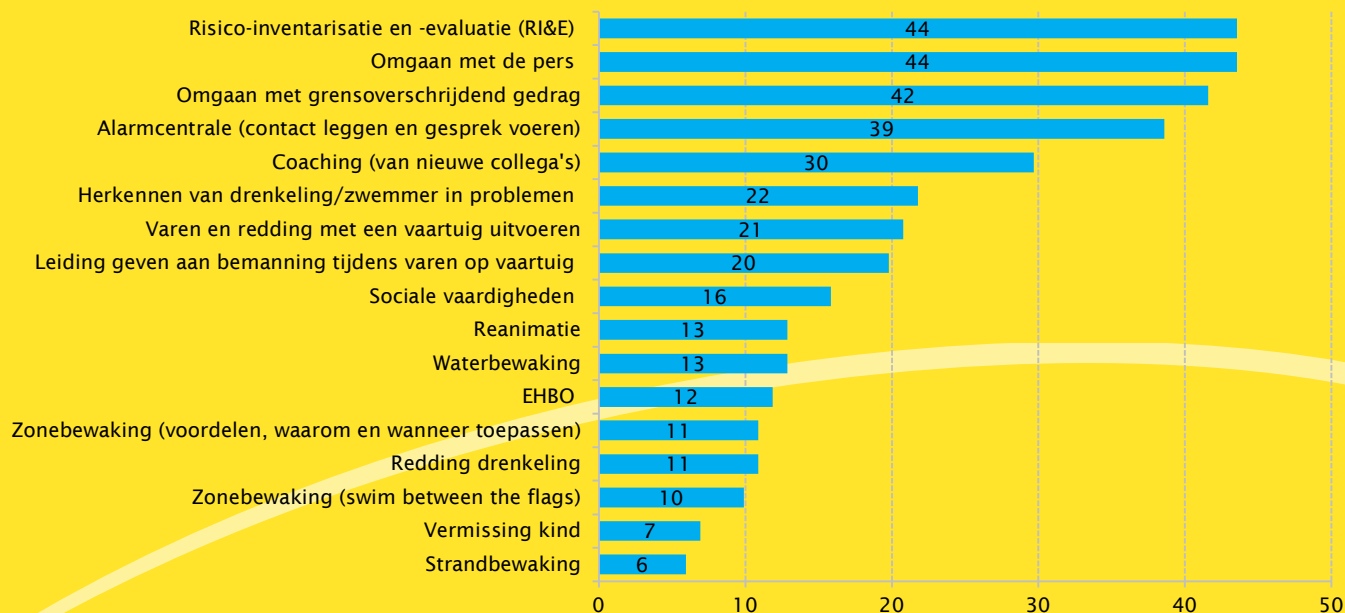
Achtergrond

In totaal hebben 101 lifeguards de vragenlijst ingevuld. De meesten zijn werkzaam aan de kust (78%), een kleiner deel bij een meer of plas (11%). Het merendeel van deze lifeguards werkt bij de Reddingsbrigade (77%) en een kleiner deel voor de KNRM (25%). Iets minder dan de helft van de lifeguards hield met drie tot vijf lifeguards toezicht en iets meer dan de helft met meer dan vijf lifeguards. De afgelopen zomer hebben de meeste lifeguards tussen de twintig en veertig dagen gewerkt. Gemiddeld stonden ze acht uur per dag op de locatie te werken. Het merendeel heeft meer dan tien jaar ervaring. Bijna alle lifeguards hebben een opleiding tot lifeguard gedaan bij de Reddingsbrigade of KNRM en hebben een opleiding tot EHBO'er.

Kennis van zwemveiligheid

Kennis over zwemveiligheid in en rondom het water is belangrijk voor lifeguards om de veiligheid van de zwemmers te waarborgen. Binnen de KIAZZ is het daarom belangrijk om op basis van input van lifeguards te kunnen werken aan het versterken van kennis en innovatie op onderdelen van zwemveiligheid.

Figuur 2. Kennisbehoefte van lifeguards bij het verbeteren van de zwemveiligheid bij open water (in procenten, n=101)

Bron: Mulier Instituut, Vragenlijst kennis en innovatie lifeguards bij open water, 2021.

Meer dan de helft van de lifeguards vindt dat ze voldoende tot goede kennis hebben over de meeste onderwerpen van zwemveiligheid, zoals strandbewaking (81%), zwemmend redden (81%), waterbewaking (79%) en drenkeling redden (79%) (figuur 1). Minder goede kennis hebben ze over omgaan met de pers (23%) en omgaan met grensoverschrijdend gedrag (31%). Dat zijn twee onderwerpen waarover de lifeguards meer kennis willen (resp. 44% en 42%, figuur 2). De lifeguards geven aan dat deze kennis ook niet of nauwelijks aanwezig is bij hun mede-lifeguards.

Daarnaast willen de lifeguards zich ontwikkelen in contact leggen en een gesprek voeren met de alarmcentrale (39%) en in risico-inventarisatie en -evaluatie (44%). Bij dat laatste wordt via onder meer weersverwachting, getijdenverwachting en data-analyse inzicht verkregen in de veiligheidsrisico's. Op basis daarvan kan het toezicht van de lifeguards worden aangepast.

In de open antwoorden wordt nogmaals aangestipt dat meer kennis over ongewenst gedrag noodzakelijk is. Daarnaast geven lifeguards aan meer kennis te willen over omgaan met familie en bekenden van een drenkeling tijdens of na een vermissing op het water.

Ervaringen als lifeguard

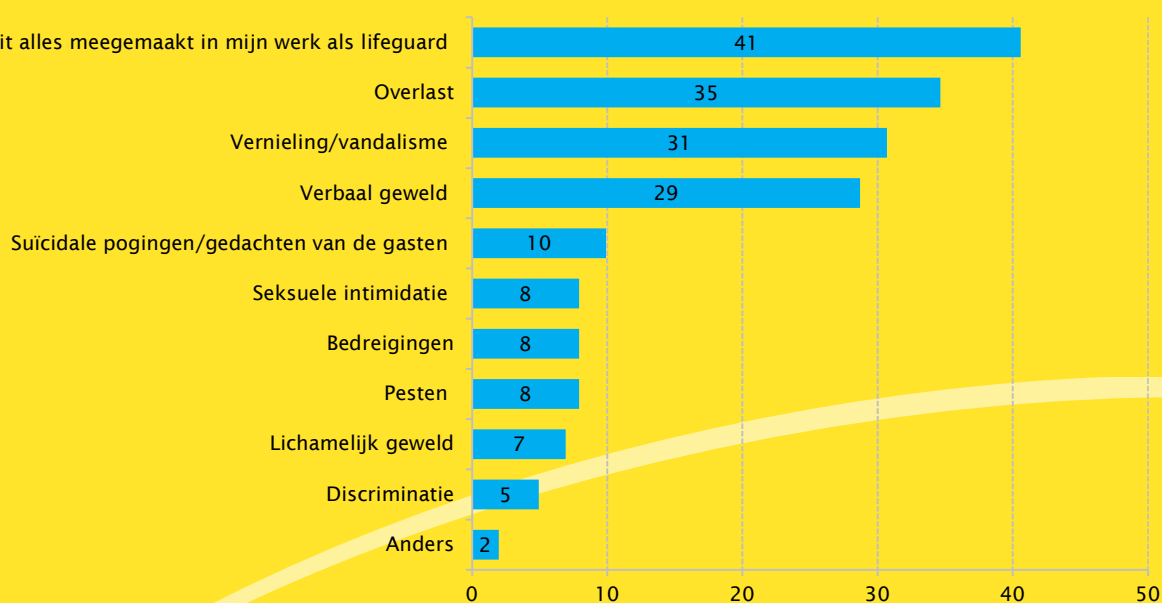
Aan de lifeguards is gevraagd hoe zij het zomerseizoen hebben ervaren (niet in figuur). De omgang met strand-/badgasten is hun (heel) goed bevallen (92%), net als de professionaliteit van de mede-lifeguards (90%), de samenwerking met mede-lifeguards (89%) en de samenhang en sfeer in het team (88%).

Minder goed bevielen de communicatie met bestuursleden en commissies (59%), de kennisontwikkeling (67%), de sociale activiteiten (68%) en de naleving van procedures en protocollen door mede-lifeguards (69%). Dit zijn onderwerpen waar verbetering mogelijk is en waar bij het opstellen van de KIAZZ aandacht voor kan zijn.

Ervaringen met ongewenst gedrag

De lifeguards geven aan meer kennis te willen over omgaan met ongewenst gedrag. In de vragenlijst is ook gevraagd of de lifeguards in de zomer van 2021 een vorm van ongewenst gedrag hebben meegemaakt. Ongeveer zes op de tien lifeguards heeft één of meerdere vormen van ongewenst gedrag meegemaakt op de zwemlocatie. De andere lifeguards hebben geen vorm van ongewenst gedrag beleefd.

Figuur 3. Vormen van ongewenst gedrag ervaren door lifeguards in de zomer van 2021 (in procenten, n=101)

Bron: Mulier Instituut, Vragenlijst kennis en innovatie lifeguards bij open water, 2021.

Ongewenst gedrag vindt voornamelijk plaats tussen omstanders/badgasten. De meestvoorkomende vormen zijn overlast (35%), vernieling/vandalisme (31%) en verbaal geweld (29%) (figuur 3). Verbaal geweld vindt voornamelijk plaats tussen badgasten, maar ook voor een klein deel tussen badgasten en lifeguards. Een derde van de lifeguards die ongewenst gedrag heeft meegemaakt, heeft dit gemeld bij een mede-lifeguard. Bij het merendeel van deze meldingen werd geluisterd naar de ervaringen.

Innovatie voor zwemveiligheid

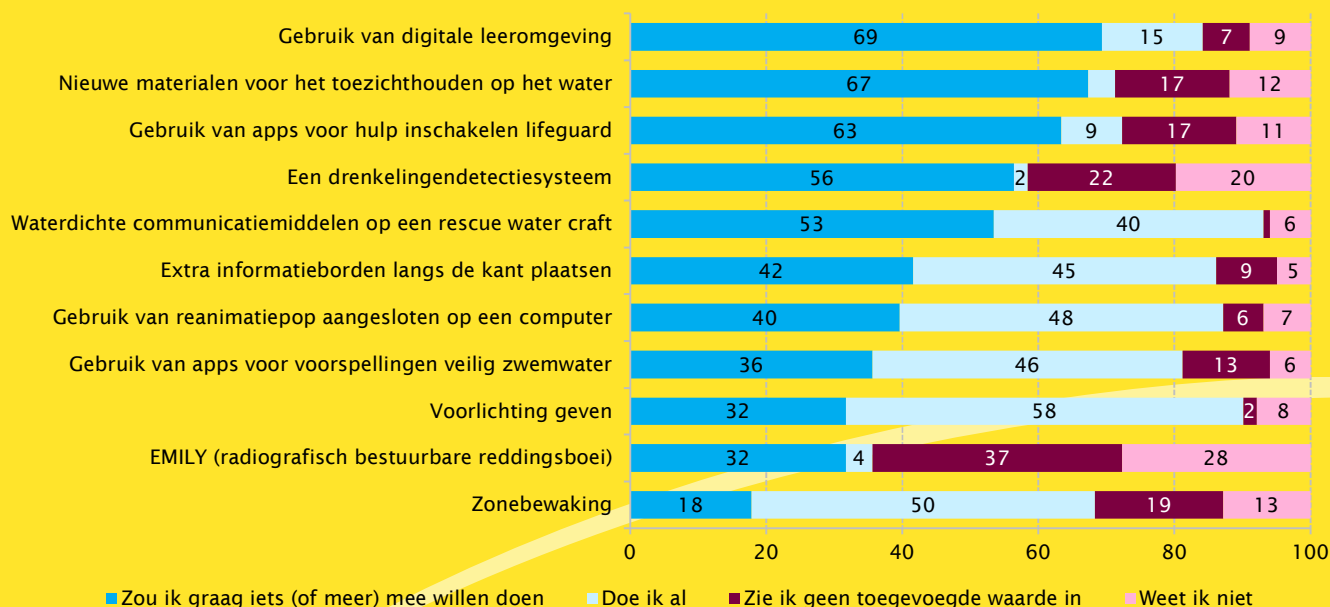
Innovatie in en rondom het water kan helpen om de kennis over zwemveiligheid en de zwemveiligheid van de badgasten te versterken. De lifeguards willen met name verbeteren en innoveren met behulp van een digitale leeromgeving om up-to-date te blijven (69%) (figuur 4). Daarnaast komt het gebruik van nieuwe materialen om toezicht te houden op het water, zoals een drone of SUP (57%) en het gebruik van apps door de badgasten om lifeguards in te schakelen bij gevaar (63%). 32 procent van de lifeguards wil graag werken met een radiografisch bestuurbare reddingsboei; 37 procent ziet daarin geen toegevoegde waarde.

De lifeguards geven al veel voorlichting over zwemveiligheid (58%). Toch geven enkele lifeguards in de open antwoorden aan dat ze graag meer aandacht willen voor (landelijke) campagnes en lesprogramma's voor basisscholen over zwemmen in open water (informatie over vlaggen, muien en dingen om op te letten). Naast deze campagnes om mensen bewust te maken van de gevaren wordt ook een combinatie van techniek en informatie gesuggereerd door op informatieborden QR-codes te plaatsen, zodat mensen informatie over de zwemlocatie en veiligheid rustig op hun mobiel kunnen lezen. Enkele lifeguards geven ook aan dat het belangrijk is om met elkaar duidelijke afspraken te maken over de taken en protocollen bij toezicht houden bij het open water.

Kennisontwikkeling

Het merendeel van de lifeguards geeft aan dat ze innovatie belangrijk vinden (84%) en het leuk vinden om zich te verdiepen in innovaties (74%) (niet in figuur). Iets meer dan de helft geeft aan dat er in hun organisatie en bij de Reddingsbrigade Nederland en de KNRM voldoende geïnnoveerd wordt (resp. 62% en 57%), maar een vergelijkbaar deel wil meer met innovatie bezig (61%).

Figuur 4. Wat lifeguards doen of willen doen om zwemveiligheid bij open water te verbeteren (in procenten, n=101).

Bron: Mulier Instituut, Vragenlijst kennis en innovatie lifeguards bij open water, 2021.

De lifeguards willen vooral kennis opdoen door bijscholingen bij te wonen bij de reddingspost, de Reddingsbrigade Nederland of de KNRM (86%). De meeste lifeguards volgen een her- of bijscholing (gemiddeld 19 uur per jaar). De lifeguards geven aan graag meer bijscholingen te willen organiseren over sociaal veilige omgeving tussen badgasten (61%) en tussen lifeguards (52%). Dit sluit aan bij het eerder genoemde belang dat lifeguards hechten aan meer kennis over omgaan met ongewenst gedrag. Verder willen de lifeguards met kennis en innovatie bezig zijn door bijeenkomsten met collega's te organiseren om ervaringen te delen (52%), expertmeetings, kennisdagen en/of conferenties bij te wonen (50%) en digitale kennisplatformen en apps te gebruiken (46%).

Tot slot

De lifeguards bij open water geven aan belang te hechten aan innovatie en aan kennis over bevordering van zwemveiligheid in open water. Het belang van kennisontwikkeling en innovatie werd ook door zwembadmedewerkers onderstreept³ en bleek uit de sportinnovatiemonitor². In de monitor komt naar voren dat sportinnovatie kan leiden tot verhoogde prestaties en tevredener sporters en medewerkers.

Daarnaast wordt het belang van samenwerking tussen partijen aangestipt. Op het gebied van zwemveiligheid kunnen zwembadmedewerkers en lifeguards samenwerken. Lifeguards willen namelijk meer aandacht voor lesprogramma's over zwemmen in open water en zwembadmedewerkers willen graag oefenen met risicovolle praktijksituaties in open water. Deze samenwerking kan meegenomen worden bij het opstellen van de KIAZZ. Daarnaast kan in de KIAZZ aandacht uitgaan naar uitvoering van risico-inventarisatie en evaluatie (RI&E) omgang met de pers, omgang met grensoverschrijdend gedrag, naleving van protocollen en procedures, en kennisontwikkeling.

Verantwoording:

De resultaten zijn gebaseerd op een online vragenlijst, die in het najaar van 2021 in samenwerking met NRZ, Reddingsbrigade Nederland en KNRM is uitgezet onder lifeguards.

Referenties

1. Nationale Raad Zwemveiligheid (2019). *Nationaal Plan Zwemveiligheid 2020-2024: veilig opgroeien en meedoen in Nederland waterland.*
2. Heij, K., Volberda, H., Lucassen, J. M. H., Noordzij, J. M., & Hoekman, R. H. A. (2021). *Sportinnovatiemonitor.* ACBI, Universiteit van Amsterdam/Mulier Instituut.
3. Hollander, E., & Hoekman, R. H. A. (2021). *Kennis en innovatie de zwembranche: perspectief van leidinggevenden, toezichhouders en zwemonderwijzers in zwembaden.* Mulier Instituut.